

RAMONAITĖ DANUTĖ

*Nerašysio so svetėma plunksna —
Žuodee kaap skalda aštriabriaunee
pabėrs.
Nemelousio. Tuo, kuo vėdou
nesošėldiau,
Ont balta puopleriaus lapa nestesio —
Derliaus nebūs.*

SKOBAM

*Isitemp tylą.
Kristallizoujės metaa
I mėnotė, i sekundė.
Jau nieka nepakėsi, neišmesī,
Už vėskou atsakaa, atsėskaltaa
Pryš saažėnė, pryš miedī, žemė.
Ir nieks nebsogroužins
Iš tū praejustu dėlnū
Jau ni aklmirkas.
Atsėsoki, bet gryžtė negalī,
Jau nepakėsi numesta ne vėftuo
žuodė
Ir neištrauksi nuoskaudas,
Katra kaap adėta
I širdī vės bėlsnuo.
Atgal negryši.
Žėnuom, vo vės skobam.
Ir vėftuo mellės —
Priekaištus išgėrstam.
Abėjingoms. Viel šaltas, pėktas akys.
Nesplejem. Mustet net nesėstėngam,
Atvertė širdī neišdrystam —*

Gėmiau 1957 metu lėlpas 28 dėina Skouda rajuona Lėnkėmu apylinkie. Mama bova nu Daukšīū, vuo tievielis — iš Kalviū kaima, S. Daukonta gimtėnės. Aple dėdloujl mūsa istuorėka pėrmuojl karta iš sava lietoviu kalbuos ėr literatūras muokytuojės Anužienės Stepas sožėnuojau. Ana mon paruodė takieli ėr i puoezėjės pasauli. Pradieju eilioutė dar muokykluo. Rašiau ėr tebrašau sau, kaa šėrdī skaud, ka džiaugsmos vėdou netelp, kaa nuorio pasėrokoutė so artėmaas ėr mylėmaas žmuonim, katrū tou tarpo nier šalėp.

Muokiaus ėr bėngiau Lėnkėmu vėdorėnė muokykla, paskiau Vėlniaus unversiteta. Eso žornalistė. Dėrbau Skoudė, dabaa — Palonguo. Leido, redagoujo "Žemaitiu žemės" žornala. Žemaitėškaa pradieju eilioutė jau Palonguo, leisdama "A mon sakaa?" laikraštī.

Mylio jūra, pavasari, Žemaitėjė, paprastus, bet duorus žmuonės.

1994 metu kuova 29 dėina

Ir nemadinga, ir per daug jau aiško...

Vo laiks teep lek. Mes pasėsgendam žuodliu.

Šėltū, šveiniū.

Savės tarp žuodliu neberondam.

Ir kieblėnam lietliu ož patī viežli.

So nuoskauduom, so baimė ėr so sava gleda.

Vo laiks vės lek,

Tas laiks teep greitaa lek...

Nelydiesio.

Netorio syluos.

Tėn, peruona komšatie,

Aš ištėrpsio kaap ta žvakė.

Nelydiesio.

Nelydiesio... Negallo!

Aš nenuorio išsėskėrtė...

IŠ CIKLA "NEIŠSIŪSTĖ LAIŠKAA"

Aš tuokė... Tuokė...

Dėl tuo neklausk,

Kuo sostingsto nakti pajūrte,

Kuo bokšti kaap stėma prīsėglaudusi,

Kuo liektiau i ugni tou nakti.

Viešpatie!

Mums tėlk tik douta laika,

Ir tuoks vakars būn tik vėlna karta.

Pasiediekem. Paklausykem...

Jūra kalb.

Jūra kalba mums...

Ačiou ož akis,

Ož lūpas ačiou,

Ož naktis, ož ašaras sūrės.

Ačiou tau ož nemėga, laukėma,

Vasaras dėinas, rodėns šalnas.

Atejee ir lyg nebūtu metu —

Viel sūpynės neš mumis tuolyn.

Ačiou ož spalvas, ož tou žemė,

Ačiou tau ož tou, ka esi.

Žemaitėjuo lyn...

Greitaa — rodou...

Vuo šėrdie — pavasaris

Ir nenuorio vierytė,

Ka vėsks jau praejė.

Nežėnė...

Dar ne laiks,

Ne laiks

Ožtrauktė užuolaida.

Daą joukas akys,

Per sapna jauto,

Kaap kvėp ryta rasa,

Maudaus jūruo,

Paleido kasas,

Ir vėsks aplinkou teep žydra...

(Nukelta i 30 psl.)

Aplinkou — ognės.

Žėnau — šiou karta jau neištrūksio.

Tad tėisio i lėlpsna ronkas —

Gal karšti priims, noramins.

Bet... Spalvas per ryškės,

Ka galėtomi ožmėrštė, negryžtė

Bėnt mintim i tou vakara.

...Viel sroven vondou

Per nogludintus ožtvankas akmėnis,

Viel šėrdie deg, siaut ognės.

(Atkelta iš 29 psl.)

ĒLGESYS

*Iš ēlgesē akmēnys, saka, pražyst,
Iš ēlgesē balst plaukaa,
Išdžiūst ir ondou,
Akys — lyg vagys,
Soskēlst kaap stēklos nomaa.
Nesuprastas mintys,
Padrēkas kalbas.
Vēn nerēms, vēn ēlgesys...*

PĒRMS SNĒIGS

*Pērms snēgs...
Savēs dar negoudo —
Lig pavasarē tuolēms kels.
Pērms snēgs...
Nuortetiuo šypsuoētis,
Bet gal būt žēmkentellou negeraa.
Pērms snēgs
Sogērgžd mon pu kuojuom.
Pērms snēgs
Lyg pasakuo krent.
Pērms snēgs...
Tuoks krētēms!
Sveikink, žemē,
Pērmuosēs snalgēs!*

Petrēka Rimanta puortēgrapējē

RAMONAITĒ DANUTĒ

*Ne pavasaris. Pati rodēns pradē,
Vuḡ šērdie — audra, pašielēs
metu šauksmos.
Reektom patylietē, noeitē,
neatsēsoktē,
Bet sostuojo ēr klausaus —
Saldi ta žemēs pasaka...*

*Nuorem būtē gražēs
ēr mylēmas,
Sveikas, laimingas ēr laukamas.
Nuorem būtē tyras, vēinintelēs
Ēr grakštēs kaap jaunās
mergaltēs.
Vasara... Lēipū žydiejēms —
Svalgs galva nu tuo kvapa.
Ein per žemē muotrēškas —
Anuos vēsas tuokēs
nepaprastas.*

*Šiou ryta
Perkūna griausma negērdiesio.
Šiou ryta,
Tavē palydiejosī,
Lēksio vētna.
Išeisio
I pēlna žmuoniū gatvē.
Išeisio.
Ir pati nepavierysio —
Paslaptēis nieks nežēna.*

*Pasiek ēlgesi,
Pasiek palaima žēnuotē,
Ka tuos dēinas — ne sapnos,
Ka viel būsem karto.
Kēik žuodiu...
Bėjau tarp anū pasēklystē.
Atlapuotē doris?
Pavadintē pašalini praelivī?
Nel Te būs paslaptēs...
Ana tik mums, tik mums
prēklausys.
Oždarykem doris!
Te neklaidiuo skersviejee.
Mums tik vēinēms žēnuotē,
Kou kalbiejē naktēs.*

*Lyg lēnū žēidelee
Vaakū aktū žydrē žēborelee.
Anūs —
Tava kraus, lūpas ir metaa.
Vaakaa...
Naktys bemēlgēs,
Laukēms,
Kumet žuodi ištars,
Apkabins, žingsni žēngs
Ir per žydotē pēlva
Akim nulydiesi
Augontē stērna...*

Išeinont

*Kerintis rytmetē jouks...
Žvaigždēs teep greitaa gēist.
Jee daa gall, atnešk,
Paopē kvepontē rasa.
Paduovanuok mon dēina,
Saulieta žvilgsni padongēs...
Kēlst aukštyn vyturiells,
Ēr mon jau laiks išeitē...
Paduovanuok — dar sospies! —
Tlevēškēs dūmu aйтroma,
Šērdie pasiek atmēnēma,
Dēdēli nuora sogryžtē.*

* * *

Jūruo — audra...
Negousk monės!
Pošės vēina ēlgaa nelaikys.
Atmēni viesola?
Vērtā jaunēs, stēpresnēs...
Negousk!
Jūruo — audra...
Šērdie — nevēltēs...
Negousk!
Akmēni dēdēli nuorio nostumtē nu savēs.
Aplinkou — naktēs.
Negousk!

* * *

Mon trūkst tavēs.
Ronku. Stēpriū ir švelniū.
Apkabink.
Nuramink.
Žvilgsnio. Bučēnio.
Aš jauto —
Išsivieši dalelē monēs.
Ir lieks mintys tuolyn.
Viel bus nerēms,
Ēlgs laukēms.
Ir žuodee...
Nedrysto aš anū ištartē...

* * *

Tava varda neklauso.
Žuodiu nebova.
Bova dēinas ir žvilgsnee...
Lēkēmē!
Niekor neblegsio.
Klausysio tik šauksma!
Prisēglausio ir jausio,
Ka tik mes,
Vēns kēta pažēnē,
Torem teisē sakytē,
Kas geraa, vuo kas ne.

* * *

Metaa...
Vis retiau anus skaitllojuo.
Dēinas...
Kaap laukam atelnontiu!
Nesosēmaastuom,
Pałydiedamē anas.
Adynas...
Kuokēs trapēs anuos,
Nesolalkuomas.
Mēnotēs...
Sekundēs...
Akimirkas...

RIMKIENĖ NIJUOLĖ

Gėmiau 1934 metu lapkrėtė 20 dėina Šiauliū miestė. Abodo mona tievelee žemaitėe muosiedėškee. Neēlgaa bovuom laimingė. Kaa užėjė rusaa, paskiau vuokytee, gyvenuom Muosiedė valsčiuo. Bet ni ėe nepavyka nu vēsū bledū pabiegtė. 1948 metaas rusaa tievelius išvežė i Sibėra. Aš tumet pri gėmėniū glaudiaus, bet ėr muni po kuriuo laika 10 metu i lagerius pasiuntė — rada mona parašytu ellieraštiu aple Lietova. Bet greitaa mērė Stallns ėr 1955 metaas muni paleida. Išvažiavau pas tievelius. 1959 metaas so anaas gryžuom i Lietova, bet tēn mūsa nieks nelaukė. Pasokuom i Latvėjė. Tēn lig pat 1966 metu ėr gyvenuom. Sogryžė i Lietova, apsėgyvenuom Vidmantūs. Dėrbau tuo ūkė kultūras nomū dėrektorė. Daug metu Vidmantū puoikluorėnem ansambliou vaduovavau. So anou daug Lietovous vētu apvažiavuum, daug kor koncertavuum, žemaitėškas dainas dainlavuum. Taas metaas pradiejau ėr ellieraštus, dainuoms žiodius kortė. Ne vēinam iš anū yr mozėka parašyta ėr Lietovuo dabaa dainloujema.

1994 m. vasarė 10 d.

Douk, Deivali!

Žėitma, žėitma, blek iš kėimal!
Šaukiem Užgavientu dėina.
Juk kaap tarlem —
teep padariem:
Neožėlgo ėr išvartem.
Veiziek, snėigėnu varpelee
Braunas, stėlbas i saulelē.
Vo arėmūs — cyrulelē
Sėdabrinis skomballelis.
Skomb pri longa kuožna ryta,
Džiaugas neišpasakytāa.

Mona dūšė aplediejos,
Per tus speigus išvirpiejos.
Pumpurāa suluos prītinkė,
Vo saulelē — šeimīninkė
Vėsor sava tvarka dara,
Šaltė muonus laukon vara.
Diekou Dievou! Išžėimuojuom,
Šėep teep išsėkapanuojuom...
Douk, Deivali, gera meta,
Douk dounelės ėr sveikatas.

(Nukelta i 30 psl.)